

ustura

Kendileri Gitti,
İsimleri Kaldı Yadigâr

KEMAL

3 Temmuz 1974 Çarşamba - Sayı: 4 - 100 Kuruş

AFİYET OLSUN

Büyükada balıkçılara yardım eden Racon Hristo'yu kendi çöplüğünde eşinen horoza benzetirlerdi kabadayılığından ötürü. Mütareke yıllarında yolsuz kaldığı günlerde yaz mevsiminde su birikintilerine gider, kurbağa avlardı. Kurbağaların meraklısı Katolik bir madam vardı. Racon Hristo'nun yakaladığı kurbağaları canlı olarak tanesi beş kuruştan satın alırdı. Hristo böyle günlerde 15 kurbağa yakaladı mı 75 kuruş çıkarır, akşama da bu para ile demlenirdi. Bir gün yakaladığı kurbağaları madama sattıktan sonra Hristo "Vre madam, dedi. Bunları ne yapıyorsun sen? " Kadın güldü. " Galeta unumu bulayıp pişiriyorum, sonra da yiyorum" Hristo, yüzünü ekşitti:

"Yavru, dedi. Senin oğlun av meraklısı. Bildircin vursun da onları ye... Kurbağa yenir mi hiç?" Madam, bir şey demedi. Hristo'nun o gün geldiği kurbağaların parasını verdi ve savdı. Üç gün sonra Racon Hristo yine madama kurbağa saltı. Kadın parayı ödedi.

Hristo'ya "Geçen gün söylemiştin. Oğlum bildircin vurmuş. Ben de pişirdim, sana da verdim" dedi. Hristo, bir ekmek dilimi üzerine konulmuş bildircin göriünce sevindi. "Hah şöyle, işte dedi. Yemek dediğin böyle olur." Ve

Hristo, madamın verdiği afiyetle yedi. Bitirdikten sonra kadın, Racon Hristo'ya sordu: "Nasıl olmuş?.. Güzel mi?" Hristo "Çok güzel, dedi. Midem bayram etti. Çoktandır bildircin eti yememişim." O zaman Katolik madam "Senin yediğin, bildircin değildi ki." diye güldü. Racon Hristo, elinin tersiyle ağzını silerken sordu: "Ya neydi? Ben bu kadar nefis bir et yememişim." Katolik madam cevap verdi: "Senin getirdiğin kurbağaların eti vre..." Ve Racon Hristo, oradan öğüre uzaklaştı.

ÇARŞAMBA
GÜNLERİ
ÇIKAR

KEMAL

HAFTALIK DERGİ - 100 Krs.

Sahibi : Haldun Simavi
Yazı İşleri Md. : Kemal Kınacı
Hazırlayan : Ceyhun Aknesil

Telefon: 26 60 00
27 83 20
27 37 61

Laz Osman hep aşığıdan alı - yor keli meleri dön - dürüp dolaştırıyor - du. Ustura Kemal'in ağzından girip bur - nundan çıkıyor, ha bire pohpohluyor, yağıyor, ikramlar - da bulunuyordu. Kı - sacası havayı yu - muşatmak için ne lâzımsa yapıyordu. Ustura hâlâ duvar gibiydi.

BENİM DÜMENİMDE; BİLEK KONUSUR; USTURA KONUSUR...
ZARTLI ZURTLU İŞLER HİÇ AÇMAZ BENİ

HAYALLAH

Bu ikramlar, yağlamalar poh - pohlamalar Arap Mehmet'i yumuşat - mıştı, lâkin Ustu - ra Kemal hâlâ ya - naşmıyordu bu işe. Laz Osman:-"İna - nın çok güzel bir iş olacak, deyince : Ustura-"Bana bak Osman" dedi;-Böy - le zartlı-zurtlu iş - ler hiç açmaz beni.

Laz Osman pes etmek nedir bilmiyordu, herifin gözü hâlâ yılmamıştı ...
 -"Elin kâfirinin elinde olan rejiden mal kaçırmak sevaptır yahu" dedi,
 "Babalarının malımı be?" "Ustura Kemal duraklamıştı ; Osman bu fırsatı kaçırmadı..-" Bütün söyleyeceğim buydu yahu" dedi.

Arap Mehmet lafa karışıp: - "İyi hoş ama" dedi, " Bu işin sonunda vuruşmak da var, reji kolcuları ile din kardeşiyiz. " .. Laz Osman'ın cevabı gene hazırды: -" Ne Müslümanı be Mehmet" dedi, -" Sen Kolcu Raif'e Müslüman' mı diyorsun Kolcu Raif adı birden vurdu kafalara

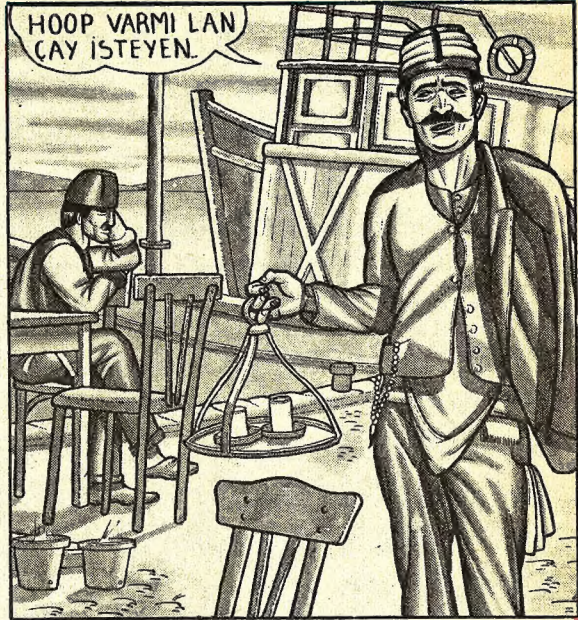
Raif'in adını duyan Ustura'nın da kafası atmıştı "Raif mi Müslümanmış?" dedi, "Köpeğin dini olmaz..." Laz Osman böylece işi iyice tezgâhlamış oluyordu ... "Bana artık müsaade çocuklar" dedi, "Size doyum olmuyor" ... "Perşembe Çeşmemeydanı'nda buluşuruz."

Laz Osman geldiği gibi çıkıp gitti Fakat, berikilerde de aleme devam edecek hal kalmamıştı; onlar da Acemin evinden ayrıldılar. Bindikleri faytonda Laz Osman'ın bahsi geçiyordu tabii ki. Ustura Kemal; "Ulan Arap" diyordu "Benim aklım yattı bu işe..."

Sürmeneli Mustafa'nın Kayıkçılar kahvesi, İstanbul'un kendine has yerlerinden biriydi ... Buranın müşterileri, kayıkçı esnafı ile, Çeşme meydanının ün salmış tulumbacılarıydı: İri kıyım, pos bıyıklı biri olan Sürmeneli Mustafa'dan hermen herkes çekinirdi.

AĞAM EKİLDİK GİBİ
GELİYOR BANA

Laz Osman iki adamı ile bir köşede oturuyordu. Laz bütün cakası ile oturduğu iskemlesinden şöyle bir doğrulup saatine baktı; "Nerede ise akşam olacak, nerede kaldılar?" Yanında oturan zayıf simalı, "Ağam dedi, "Ekildik gibi geliyor ya bana, neyse."

Laz Osman'ın kaşları çatılmıştı: -"Ustura Kemal mert delikanlıdır, verdiği sözü tutar" derken kahveden içeri Ustura Kemal'le Arap Mehmet girdiler. Üçü birden yerlerinden kalktı, yeni gelenleri karşıladılar.. "Safa geldiniz, hoş geldiniz"ler sıralandı.

Laz Osman etrafına şöyle bir bakıp: "Önümüzdeki pazargünü işler tamam" dedi. -"O gün Yakacık'ta buluşacağız, pazar Hristiyanların tatil günüdür, kalabalığın arasında hiç dikkati çekmeyiz" Ustura Kemal dahil orada olanların hepsi onu dinliyordu.

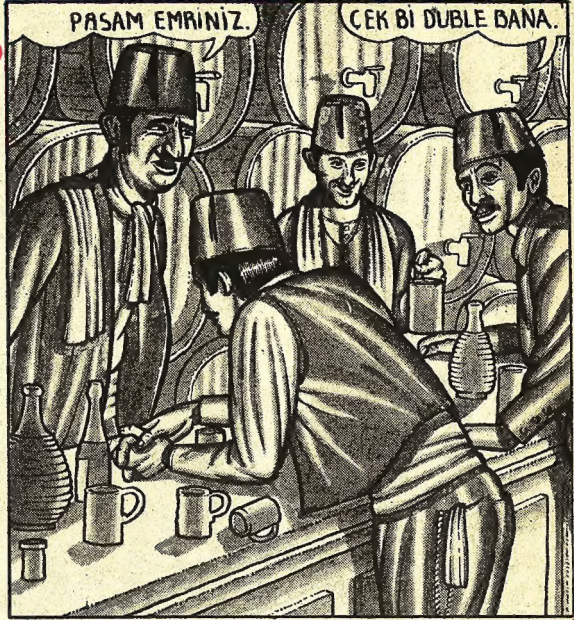
- "Akşam üzeri hava kararırken, Alemdağ'a doğru sarkacağız.".. Bu plan Ustura'nın kafasına ters gelmişti; "Amma kıyak iş ha" dedi, -İşin yoksa taban tep, hemşerim sen bizi bulacağına, bir sıra kaktır kiralasa idin .. Osman-"Trenle dedi, trenle gideceğiz."

Yakacıktan onları Rıza Dayı denen bir köylü alacaktı. Rıza Dayı yaz kış potur giyen sırtındanyeleğini ek-sik etmeyen, fesi-ne de hep abani sarık saran biri, Laz Osman: "Merak etmeyin" dedi; siz onu tanımazsanız o sizi tanır, ermişliği bile vardır hazretin! "

Biz gelelim Büyük Aynalı meyhanesine. Galata'nın ünlü meyhanelerinden biri olan bu yer, üç yüz yıllık bir içki salonu idi. Dipte mermer bir tezgâh vardı, meyhaneci Dimitro, iki çırağı ile beraber müşterilerine hizmet edirdi, şakacı bir adamdı.

Peykelerin üstündeki duvarlar baştan aşağı aynalarla kaplı olduğundan, buraya "Büyük Aynalı" denirdi Akşamcılarının sesleri birbirine karışırken, bir güzel sesin söylediği devrin moda şarkısı: "Aşkın neşvegha meyhanedir" yükseliyordu.

Kapıya yakın duvar dibindeki masalardan birine Kolcu Raif tek başına oturmuştu. Rakısı bittikçe önündeki damacana - nadan kadehine dolduruyor ve bunu bir dikişte yuvarlıyordu. Her halinden sinirli olduğu belli idi, sık, sık saatine bakıyor, söyleniyordu.

Kolcu Raif'in meyhane miçosuna ısmarladığı ikinci karafaki de geldi. Miço Pandeli sırtarak-"Raif beyziim dedi, bu akşam her zamankinden de hızlısın, ama pek keyfin yok gibi." Raif, uzun yılların miçosu Pandeliye şöyle bir efkârlı efkârlı baktı.

- "Ha şunu bi-
leydin Pandeli dedi
Uzun Ahmet'i bi-
lirsin, ona canım
sıkıldı, hâlâ gelme-
di namussuz! Pan-
deli, elindeki tepsi-
den meze tabakla-
rını masaya koyar-
ken; - "Uzun Ahmet'
in uğramayalı gün-
ler oluyor, eski-
den çok sık düşer-
di, halbuki Raif bey-
ziim" dedi...

SANA OBİCİM
HABERLER
GETİRDİM.
AMA ÖNCE
ŞUMİDEYİ
BASTIRA-
LIM

Pandeli masa-
dan tam uzaklaş-
ıyordu ki, kapıdan
içeriye Uzun! Ah-
met süzül-
dü. Kolcu
Raif, - "Nerede kal-
dın be Uzun dedi;
meraktan çatladım
be. Uzun Ahmet,
çektığı bir iskem-
leye otururken" U-
zatma" diye cevap
verdi, "Sana öyle
haberlerim var ki"

Uzun Ahmet, masaya çöktü; Önce bir dolu 'kadeh yuvarladı, sonra da mezelere saldırdı. Daha hiç bir şey söylememiştii; Bu halleri Kolcu' nun sabrını taşıyor - du;-"Ulan Uzun " dedi, "Tığınmayı bırak ta anlat, karın doyurmanın sırası mı be."

BIRAZ SABRET BE AGAM, HELE ŞU MERETİ DE Bİ TELLENDİRE LİM.

Uzun Ahmet: "Kızma be Raif Bey" diye cevap verdi;-" Sabahtan beri kursağıma lokma girmedi, aç ayı oynar mı hiç.. Raif ha bire, " Ya sabır"çekerken Uzun'da iki dolu da - ha çekmiş, meze - llerden de atıştır - mıştı.. Biraz ken - dine gelir gibi ol - du, "Oh be" dedi..

Uzun Ahmet yaktığı cigaradan bir nefes çekti. Du-manları havaya sa-vururken, -"Ne do-laplar çevriliyor, ne dolaplar" dedi; "Senin Laz Osman bu sefer çok büyük bir iş peşinde. Ağ-zında geveleyip duruyordu hâlâ. Ra-if; -"Anlat şu işi be" diye bağır-dı; "İllet ettin adamı"

DİNLE DİNLEDE, LAZ'IN MARİFETLERİNİ ÖĞREN

EEE

SELAM BABA, USTAN NE TARAFTA

DIŞARIDA OĞLUM, YAN TARAFTA OTURUYOR...

Ve Uzun Ahmet başladı bir bir an-latmaya:-"Raif bey ciğim dedi; bana geldiğinin ertesi günü daha karga bok yemeden Sür-meneli Mustafa'nın kahvesine damla-dım; Osman'ın bü-tün dümenlerini o-rada tezgâhladığını sen de bilirsin, kah-vede kimseler yok-tu.

Ocakçıya sordum, ustası Sürmeneli arkada deniz kenarında imiş ; "Selamünaleyküm" deyip yanına iliştim. Uzun, uzun bir tıraşa girmişti girmişti ya, Raif bunun altından mutlak bir şeyler çıkacağını bilirdi; Ağzına bir / sarma cigara sokup ateşledi.

ULAN UZATMA BE.

SONRACIMA RAİF BEYÇİM, ÇIKDIM DIŞARIYA..

BU GÜNLERDE LAZ OSMANI GÖRDÜYORMUSUN?

-"Laz Osman'ı bugünlerde gördü - gün var mı"? diye sordum, Sürmeneli, cin gibi herif, işin içinde bir kaşkariko olduğunu hemen çaaktı, Bana, -"Osman'la ne alışverişin var?" diye sordu. Sürmeneli Osman'ı sevmez, üstelik de avantaya bayılır Raif Beyciğim..."

Kolcu Raif, Uzun Ahmet'in kendi adını Sürmene'li'ye verdiğini öğrenince canı sıkıldı, -Elin itine dedi, adımı vermese idin be Osman.. Uzun bu hususta gayet rahattı, neden se...-Sen merak etme Mustafa sağlam cocuktur...

Uzun Ahmet,

ELİN İTİNE BENİM ADIMI VERMESE İDİN BE OSMAN.

SEN O HUSUSU MERAK ETME MUSTAFA SAĞLAM COCUKTUK

NE YAPIP YAPIP BU HERİFİN NE YAPTI. GINI ÖĞRE. NELİM MÜS TAF AĞA

İŞİN O TARAFI KOLAY.

Sürmeneli'nin kahvesinde olanları, yaptıklarını, konuştuklarını birer birer anlatıyordu. Sürmeneli zaten Laz Osman'a gıçıktı. Uzun, Sürmeneli'ye abandıkça o da bülbül gibi çıtırdamıştı.. - Ye ter ki, dedi; Raif Beye güveneyim..

(Arkası 24. sayfada)

Bunlardan İmbirlin'in haberi var mı?

-Kimbilir? Yalnız, İmbirlin'in kendisi ile görüşürsem, kendisine sözümlü dinletebileceğimi, alakasını çekebileceğimi tahmin ediyorum... Şey biliyor sunuz ki Frank İmbirlin babam yaşıyanda

-O herifle görüşmeni temin edeceğim. Yalnız, hükümetin ileri gelenleri ile konuşmak için zaman ister.

Tam bu sırada kulağıma ufak bir tıkırtı

vaktim yok... Kimsin ve kimin hesabına çalışıyorsun. Haydi konuş bakalım.

Herif, ayağa kalktı, bir kere de işi e - deşizliğe vurarak kurtulmaya çalıştı:

-Ben de aynı suali size sorayım. Bana saldırdığınıza göre kimsiniz ve benden ne istiyorsunuz?

Madelin'e döndüm :

-Bana bak mikrop, sana hiç şaka yapacak vaktim yok demiştim, zaten sabırlı insan sayılmam... Hem de kapımı dinleyen

Mayk Hammer'in en heyecanlı macerası 4

geldi, konuşmama devam ederek kapıya yaklaştım.

Birden elimi kapı tokmağına atarak hızla kapıyı açtım. İkinci bir hareketimle kapıda durmakta olan, kulağında boru gibi bir alet takılı yabancı adamın yakasından kavrayıp içeri çektim. Sonra kapıyı kapadım :

-Gel bakalım kulağı delik delikanlı ... Gel de kendini tanı. Bu otelin hususide - tektifi misin, yoksa tavan faresi mi? ..

Köşeye fırlattığım adamın bileği bur - kuldu. Bu arada Madeline döndüm :

-Sakin korkma yavrum, sadece, kapıyı vurmak istemeyen bir ziyaretçimiz ani bir baskın yaptı.

Herifin üstüne kullanılarak iyice üstünü aradım, bir şey bulamayınca serbest bıraktım. Kıza tekrar sordum :

-Bunu tanıyor musun?

Şaşkınlıktan sesi kesilen Madelin çenesini yukarı hayır manasında kaldırdı. Ben devam ettim :

-Meslektan olmasına imkân yok, herifin tipi bozuk... Bu ancak sadık bir katip'e benziyor. Hani hayatında hastalık, bayram, sene izni bilmeyen taşralı cinsinden...

Bileğindeki ağır hafifleyince vaziyetini kurtarmak teşebbüsünde bulunarak konuşmak istedi :

-Beyefendi... Bu bir skandal... Bir otelin koridorundan adam kaçırıp kolumu kırmak ne demek efendim?

-Mizmisizliği bırak da bu sefer de bacaklarını ayırmayım... Şakayı severim ama

ÖZET

Zaman geçtikçe rakipler çoğalıyor ve Mayk Madellin'i korumak için daha fazla kişiye karşı koymak zorunda kalıyordu

insanlardan hiç hoşlanmam, üstelik, böyle senin gibilere göre alerjim vardır. Ona göre düşün, seni buraya kim yolladı ve ne bulmak istiyorsun, hemen söyle...

-Adım Silvester Angert... Kapınızı dinlemiyor, kendi odamı arıyordum. Burası - nı benimki sandım. Beni yakapaça ettiği - nizde anahtarla kapıyı açmak üzereydim.

-Anlaşıldı... Tabii kapıyı açmaya çalışmadan önce anahtarın numarası ile kapının numarasını mukayese etmek zahmetine katlanmadın. Üstelik, odana gitmeden önce içeride olanları dinlemek gibi bir huyun da vardır değil mi? Bana bak hergele taslağı, doğru konuş da aşabımın tellerini germe, tepelerim...

-Doğrusunu bilmeniz lazımsa, olanlar dediğiniz gibi. Yani dinliyordum... Bir zamanlar odama girmiş ve iki hırsızın kapana düşmüşüştüm. O günden beri odamı dinlemek adetimdir...

Soysuz herif, bir türlü namusuyla konuşmuyordu. Bu sefer de başka yönden ko - nuşturmaya çalışırken, elini cebine attı, bulduğu anahtarı bana uzattı. Anahtarın numarasına göre adam benim dairenin tam üstüne düşüyordu ve numaralar oldukça benziyordu...

-Hayret, her şey sözlerine uyuyor şimdi lütfen her koltuğa otur da, içkiyle karışık bir çift söz atalım.

-Azizim Silvester, biraz da birbirimizi - zi tanıyalım, ne iş yaparsın?

Alkol, Silvester'i cesaretlendirmişti, hemen ukalalaşmaya başladı :

-Sizinle müşerref olmadım beyefendi... dedi.

-Adım Hammer... Mayk Hammer...

-Şu halde sizi tanıyordum, beyefendi. Daha doğrusu karımın vasıtası ile tanıyorum. Efendim, karım, gazetelerin cınaflarına çok meraklıdır da... Hep sizden bahseder. Ben, şahsen, böyle şeylerle pek alakadar olmam. Yani, zevk meselesi değil mi efendim?

-Nezakete ne hacet oğlum? Mesela ben de mizahı yazılara düşkünüm. Peki... Senin cınaflarınla başının hoş olmadığı -

-Her halde canım...

Ben de şaşıra bir sual soruvermişim.

Silvester, içkisini bitirerek ayağa kalktı, nezaket budalası herif, cın gibi poz takınarak :

-Buraya kabalıkla girdiğim için çok müteessirim. Zannederseniz özürlü dilemem icap ediyor. Yarın sizi yemeğe davet edersem ödeşiriz. Artık, odama çıkayım. Geç oluyor, bugün de bir hayli yorulmuşum. İyi geceler, Miss... İyi geceler, beyefendi...

Diyerek, kafasını ileri uzatıp, seke seke odadan dışarı çıktı. Arkadan Madelinin kırı kırı gülmeye başladı :

-Ne komik adamdı değil mi?

-Yaa... Bana bir dakika müsaade eder misin? Bir yere telefon edecektim.

Dedim ve cevabını beklemeden telefonun bulunduğu yatak odasına geçip kapıyı kapadım. Derhal sevgili Veldam'ı tele -

CANİLER YUVASI

★ Mayk'ın korkunç iki çete ile mücadelesi

nı öğrendik, başka ne iş yaparsın?

Silvester, yeğelinin cebinden bir kart - vizit çıkardı. Kartın üzerinde, "Boru, kurşun kumpanyasının hususi komisyoncusu," ibaresi yazılıydı. Hemen izahat verdi.

-Bir eski kontrat işi için Washington'a geldim, fakat istediğim şahıslarla tema - sa geçemedim.

Herifin kartını cebime kaydurdum ve : -Anlaşıldığına göre kurşun boru imal ediyorsunuz? dedim.

-Harpten öncesine kadar çalışıyorduk. Sonra, harp malzemeleriyle meşgul olduk. Şimdi ne ile uğraştığımızı söylemeye me - zun değilim.

-Bu mühim işinizin lastik ile alakası var mı?

Sözlerim, adamın gözlerinin rengini bile değiştirdi. Her türlü suale hazırlıklıydı ama, bunu tahmin etmediği de belli idi.

-Lastik mi? Hayır... Madeni bir cisimle alakadarsınız. Lastikle alakamız yok...

fonla aradım her zamanki gibilerin - i aşk ettim. Benim emektar Hamilton'u da bularak talimatımı bildirdim en nihayet istihbarattan bazı lüzumlu şeyler öğrendim. Oturma odasına geçtiğimde artık, içim huzura kavuşmuştu.

-Hakkaten komik bir mahlûkmuş... Zira, boru ve kurşun boru kumpanyası isminde bir şirket mevcut değilmiş ve bizim dairenin üstündeki kat bir senatöre aitmiş...

Deyince kız, korku ile gözlerini açtı ve beni sözlerime ilâve yapmaya mecbur etti. -Yok... Merak etme zararsızdır. Bize de zararı olacağını hiç sanmıyorum... Ma - amafih, Silvester'in yerine başka türlü, ipini koparmış tüysüz hergeleler çıkmayacak değil ya...

-Peki o kimin hesabına çalışıyordu?

-Aynı kimselerin yavrum... Babanın i - cadını baltalamak isteyenlerin... Temen - ni ederim ki bundan sonrakileri de Silvester gibi uslu olsun... (Devamı haftaya)

TARİHTEN BİR YAPRAK

Filibeli Ahmet Paşa ile Suavi'nin başlarında bulunduğu ve çoğunluğu göçmen olan 600 kadar kişinin sarayı basışları.

ÇIRAĞAN SARAYI OLAYI VE YANIŞI

Beşiktaş'la Ortaköy arasında, deniz kıyısında bir dantelâ inceliği ile işlenmiş, beyaz mermer duvarlarla çevrili yapı kalıntısını İstanbul'da oturanlar bilirler. Bu, 19'uncu yüzyıl Osmanlı-Türk mimarlığının göz kamaştırıcı bir yapıları olan "Çırağan Sarayı"nın 19 Ocak 1910'da geçirdiği bir yangından arta kalan iskele-

Kökü, Farça'dan gelen "Çırağan" kelimesi ı ışık, mum ve kandil anlamları karşılığında kullanılmıştır. Gerçekten de "Lâle Devri"nde ünlü gece eğlenceleri tertiplenir. Saray bahçesindeki Lâleler arasında yakılan renk renk kandillerle bin bir gece masallarım andıran bir hayat yaşanırdı.

tidir. Osmanlı tarihinde, zevk ve eğlence çağı olarak anılan "Lâle Devri"nden İkinci Meşrutiyet'in ilk yıllarına kadar geçen süre içinde Çı-

rağan Sarayı çeşitli olaylara sahne olmuş, şiirimizden musikimize kadar giren adı, geniş yankılar bırakmıştır. Böylesine değerli tarihî bir

yapının dikkatsizlik yüzünden çıkan yangınla yok olması, gerçekten bir kayıptır.

Bugün kalıntılarına raslanan Çırağan Sarayı'nın yapımına, Abdülâziz'in ilk saltanat yıllarında başlandı. Sarayın projeleri saray mimarı Nikoğos Balyan tarafından hazırlanmış, yapı işlerini de oğulları Serkis ve Agop Balyan üzerlerine al-

mışlardı. Zaman zaman yapımına ara verilen saray için bir buçuk milyon altın lira harcadığı gibi ayrı olarak Mısır'dan sağlanan paralarla Tophane ve Tersanenin mirî (Devlet) giderlerinden de ödenekler ayrılmıştı.

Dışı beyaz mermerle kaplanan ve cephesi yine mermer sütunlarla süslenen saray, Osmanlı-Türk mimarlığının Rönesans tarzındaki göz kamaştırıcı bir örneği olmuştu. Saray, iç süslemeleri yönünden dış görünüşünden daha da üstün bir sanat değeri taşıyordu.

Beşiktaş-Ortaköy arasında, deniz kıyısında ekriyle birlikte geniş bir alanı kaplayan bu eşsiz saray, değerli ve pahalı mobilyalarla da donatılarak açıldı. (1866).

Abdülâziz, ara sıra Dolmabahçe Sarayı'nda da kalmakla birlikte günlerinin çoğunu Çırağan Sarayı'nda geçiriyordu. Ama Abdülâziz

Akil hastalığı yüzünden ömrünün 28 yılını Çırağan Sarayında tutuklu gibi geçiren Murad V.

tahttan indirilişinden (31 Mayıs 1876) bir iki gün önce ansızın Çırağan'dan, Dolmabahçe Sarayı'na geçmiş ve bu tarihî olayla kendi yaptırdığı sarayda karşılaşmaktan kurtulmuştu.

Çırağan Sarayı'nda geçen önemli bir tarih olayı da Ali Suavi tarafından düzenlenen ayaklanmadır.

Yeni Osmanlılar Cemiyeti'nin ileri gelen üyelerinden birisi olan Ali Suavi, Abdülâziz'in tahttan indirilişinde olumlu çabalar göstermişti. Ama, Murat V' in kısa bir saltanat sürmesinden sonra, tahttan uzaklaştırılışını açık bir haksızlık olarak kabul ediyordu. Ona göre, Murat V bir aralık rahatsızlanmış olsa bile sonradan iyileşmiş bulunduğundan ortada saltanat hakkının elinden alınması gerektiğiren haklı bir sebep yoktu. Bu düşünce ile harekete geçen

Çırağan Sarayı olayını yaratan Yeni Osmanlılar Cemiyeti üyesi Suavi

Fehim Paşa, zengin Rum sarrafın kasasını açtırıp torbalar içindeki Osmanlı altınlarını nasıl taşıttı ?

Fehim Paşa'nın rezaletlerinden Padişah'a şikâyet eden Sadra - zân Avlonyalı Ferid Paşa bile Azılı belâli' ya bir şey yapamamıştı. "Ben, Padişahın en gözde adamıyım" di - yordu. Fehim Paşa ... "Yaptıklarımın hepsi Padişahım içindir. O - nun yoluna canımı bi - le kurban ederim ... " Metresi Kamelya' yı servete ve mücevher - lere boğuyordu... İs - tanbul ise dehşet i - çindeydi. Sultan Ha - mid, Fehim'i tutuyordu,

nakl'ayağa kalmış, onu selâmlamıştı...

-Buyrunuz Pasakımu..

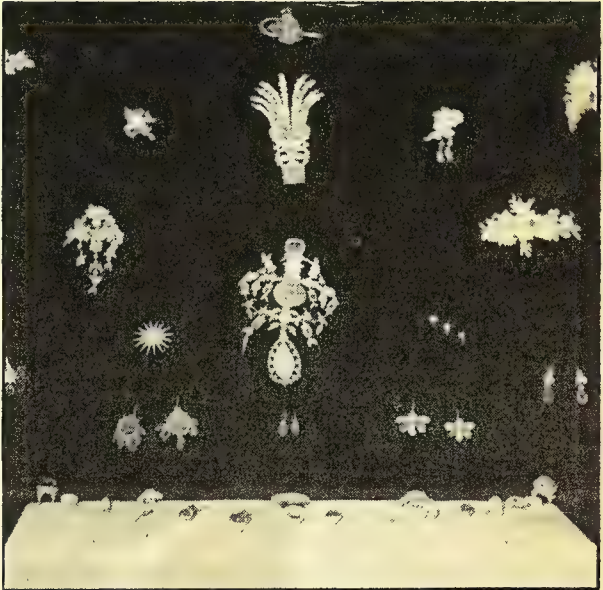
-Ulan gavur, diye se - sini yükseltti Fehim Paşa. Süreyya'yı dün sana gön - dermiştim..Paran olmadı - ğını söylemişsin...Aç ulan palıkarya şu kasanı baka - lım...

-Pasakımu yanlış an - lamıştır Sureya beyimu...

-Ulan yanlış doğru - su var mı? O, benim ada - mımdır..Yalan söylemez..

-Matafeo Pasakımu ben bi sey demedim...

-Sen padişahımız efen - dimize hizmet etmekten kaçınıyorsun...Bu parala -

İstanbul'un tanınmış ve zengin sarraflarından Yordanaki, Galata' daki Havyar Hanında bulunan yazıhanesinde otururken, u - şağı telaşla yanına girdi . Gözleri, korkudan ırılş - mişti..Rumca :

"-Fehim Paşa, erkete vre mastori..."dedi.

Gerçekten iki dakika geçmemişti aradan... Fe - him Paşa, bir fırtına gibi yazıhaneye girdi.. Yorda -

Fehim Paşa, Topkapı Sarayı'ndaki Hazine Dairesi'nde gördüğü mücevherlerin, aynını dostu Kamelya için yaptırıp hediye etmişti

rı onun sayesinde kazan-
madın mı ? Hadi aç, dedim
sana kasayı...

-Emredersiniz Paşa -
kimu...

Ve sarraf Yordana-
kı titreyen elleriyle kasasını
açtı..İçinde Osmanlı altın-
ları bulunduğu anlaşılan
birçok torba görüldü...

-Namussuz herif, ne -
dir bunlar ?

-Altındır Paşakimu...

-Ver onları bana...

Fehim Paşa, sarraf
Yordana-
kı'nın kasadan çı-
kardığı altın torbalarını
gerisinde duran iki ada-
mina uzattı :

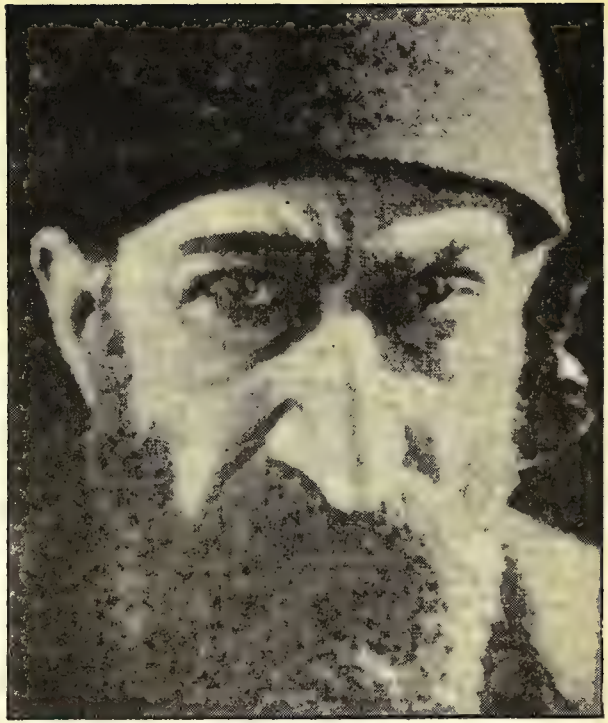
-Taşıyın bunları ara-
bama...

Fehim Paşa, kasa ba-
şında şaşkın bakışlarla
kendisini seyreden Yor-
dana-
kı'ya bir de tokat aş-
ketti.Yordana-
kı, yere yu-
varlandı..Soyguncular da
gıkıp lan önünde bekleyen
arabalarına bindiler...

Arabada, yordakçısı
Süreyya beye :

-D ün senin alamadığı-
nı ben aldım evvel Allah,
diyordu.Bu palikaryalar,
tefecilikle milletin ciğerini
söktüyor..İşte bende on-
lardan birinin etinden bir
lokma et kopardım... Çok
mu yani ? Hem kimin i-
çin ? Padişahımız efendi -
mize hizmet için...

Oysa Fehim Paşa, dev-
rin padişahı Sultan İkinci
Abdülhamit'ten her ay yük-
lüce bir para alıyor ve bu
paralarla İstanbul'da bir
kral hayatı sürüyordu.Ka-
zancını ve soygunculardan

**Sultan Abdülhamid devrinin Baş hafiyesi
ve Yaveri Azılı Fehim Paşa'nın yaptığı
her türlü rezalete göz yumarak, onu bo-
ruyan II. Abdülhamid..**

elde ettiği paraları su gi-
bi harcıyordu .. Metresi
Kamelya onun vazgeçeme-
diği güzel kadınlardan bi-
risiydi..Kamelya'ya ayrı
bir ev tutmuş, döşemişti ..
Aslında Kamelya'nın ona
beslediği sevgi sahteydi .
Fehim Paşa'dan korkuyor-
du.Paşa,onu kimse ile te-
mas ettirmiyor,yalnız so-
kağa çıkmasına izin ver-
miyordu.Kamelya'nın iş-
lerine de bir Rum hizmet-
çi kadın bakıyordu..Fehim
Paşa'nın yanında geçire-
ceği geceler mükemmel bir
rakı sofrası hazırlanıyor

ve Fehim'le içiyorlardı..
Kamelya'nın bir de fino
köpeği vardı..Fehim Paşa,
bir gece köpeğe sınırlan-
mış, tabancasını çektiği
gibi dan dan iki kurşun a-
tarak köpeği,cansız yere
sermişti... Apartmanda
oturanlardan birkaçı, si-
lâh seslerinden ürkmüş ,
sokağa çıkıp zaptiyelere
durumu bildirmek iste-
miş, ancak kapı önünde
nöbet tutan Fehim Paşa 'n-
ın adamları tarafından
dövülerek içeriye sokul-
muşlardı.

(Devamı Haftaya)

DERGİMİZİN OKUYUCULARINA BÜYÜK HİZMETİ

Yazan:

**HAKKI
KOŞAR**

JUDO

ÖĞRETİYORUZ

4

Orta hakem kararını ve -
remeden müsabaka süresi bi-
terse "Hantei" (Karar) diye -
rek hakemlerin kararlarına
başvurur. Bunun üzerine de
yardımcı hakemler ellerin -
deki işaret bayraklarını kal-
dırarak kararlarını ilan e -
derler. (Bunun için kırmızı
ve beyaz bayrak kullanılır .)
Beraberlik halinde her iki
bayrak birden kaldırılır. Mü-
sabıkların biri kendi kuşak -
larının üstlerine kırmızı, di-
ğeri de beyaz kuşak takmalı -
dır.

Yan hakemler ellerinde-
ki bayrakları kaldırdıktan son-
ra orta hakemi kendi kararını
ekler ve sonucu "Yuseigachi"

(Bir tarafın ittifakla galibiy-
ti) veya "Hikiwake" (Bera -
berlik) şeklinde ilan eder.
Umumiyetle beraberlik ve -
rilmemesi prensip haline gel-
miştir.

Müsabaka sona erince mü-
sabıklar yüz yüze dönük ola -
rak ilk pozisyonlarını alırlar
ve karar ilân edildikten son -
ra karşılıklı selamlaşırlar.

Aşağıdaki durumlarda ha-
kem müsabakayı durdurarak
yeniden başlatabilir :

a) Müsabıklardan biri
minderin dışına çıkmışsa ya-
da çıkmak üzereyse

b) Müsabaka sırasında

judo kuralları dışına çıkılır -
sa.

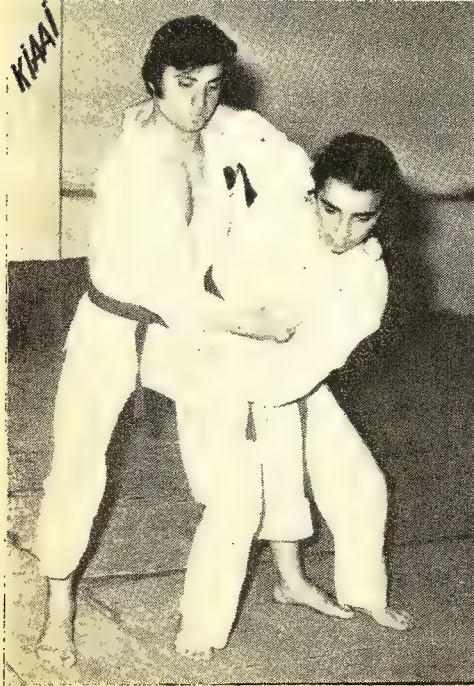
c) Müsabıklardan biri sa-
katlanır, ya da devam edeme-
yecek bir duruma gelirse

ç) Müsabaka elbisesine
çeki-düzen vermek gerekli
ise

d) Bir müsabık rakibini
arkası üstü yerden kaldırır -
sa.

HATALI HAREKETLER

Aşağıdaki hareketler o-
yun sırasında hatalı (Faul)
sayılır :

ŞEKİL - 6

a) Kaburgaları, başı, ya
da boynu sıkmak.

b) Vücudun eklem yerle -
rini tersine bükmek,

c) Ayak doluyarak çel -
melemek,

d) Rakibin bacağına şekil
6 da görüldüğü gibi kısıtıp
bırakmamak.

a) Hiç bir judo tekniği kul -
lanmadan rakibi yere yıkmak

f) Rakibi yere yıkmak için
(Güreşte olduğu gibi) bacağı -
nı kavramak.

g) Yerde sırtüstü yatan
rakibi tekrar yere atmak
için kaldırmak.

h) Rakibe arkasından
sarılmak.

i) Elbisesinin yaka ve
paçalarından kavramak.

j) Vücudunun herhangi
bir kısmını kemerle ya
da ceketin etek kısmını
dolayarak sıkmak.

k) Ayakları kemere
takmak.

l) Rakibe zararlı ve
tehlikeli herhangi bir ha -
rekette bulunmak.

m) Karşılıklı boğuş -
madan çekinerek mücade -
leden kaçmak.

n) El ele tutuşmuş o -
larak uzun bir süre ayak -
ta çekişmek. (Devamı haftaya)

"Ayıp ettin be Mustafa ağa dedim", -Sana ben söz veriyorum, bu işten sen de sağlamanın avantanı alacaksın ..." Bunun üzerine Sürmeneli, ayağa kalkıp, fırıncı küreği gibi elini uzattı. "-Tamam ağa" dedi, anlaştık, sen Lazı bana bırak..."

İYİ İYİ, BÜTÜN BUNLARA SEVİNDİM ...

YALNIZ BİR ŞEY VAR

Kolcu Raif 'in yüzü gülmüştü bu işe, ne zamandır kaçık olan neşesi birden yerine geldi, "İyi iyi dedi, buna sevindim işte, Sürmeneli vasıtası ile daha pek çok şey öğrenebiliriz"..Uzun Ahmet Kolcuya tuhaf tuhaf bakıp..

O kadar da sevin -
me dedi ; başka bir
şey daha var ! ..
Kolcu merakla sor -
du: -Neymiş o ? ..
Ahmet'in yüzü cid -
dileşmişti, ağır a -
ğır konuştu: - O
Laz Osman namus -
suzu dedi, bu işe
Ustura Kemal ve
Arap Mehmet diye
iki kabadayıyı da
karıştırmış .

ONE !
BUNLARDA KİM.

Kolcunun su -
ratı birden de ğiş -
miş, şeytan çarp -
mışa dönmüştü ..
Tam bu sırada,
meyhanenin kapısı
açıldı, içeri dev ği -
bi bir adam girdi,
külhanbeyinden zi -
yade kabadayıya
benziyordu.. Per -
çemleri, çarpık o -
muzu ile tipik bir
kabadayı...

Bütün başlar kapıya çevrildi, şarkıların sesi kesildi, yüksek sesle konuşanlar sustular.. Gelenin " Adı ağıza selavetla alinan fırtınalar - dan biri " olduğu belli idi.. Ağır ağır ilerlerken Kolcu Raif'i gördü ... Bütün çalım, fi - yakası ile,

-"Nasılsın Raif Beyim" diye hatır sordu, o anda Kolcunun gözle - rinde tuhaf bir ışık belirmişti .. - Çok şükür diye cevap verdi, sen nasılsın Petraki ?. Kolcu - da büyük bir neşe gözüküyordu.. Kıs kıs gülüp, -Kim bu gelen dedi, biliyor musun ?

Uzun Ahmed'in bilmediği bir tek, "Beş vakit namaz - dı"-Petraki tabii, diye cevap verdi, Bıçakçı Petraki değil mi? Kolcu gerine gerine -Doğru dedi, tam üzerine bastın, İstanbul küllhanileri arasında, onun gibi bıçak kullanan yoktur!..

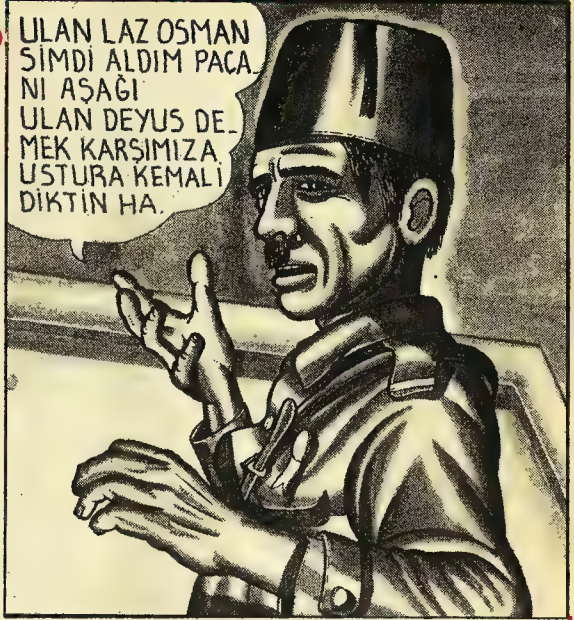

Kolcu Raif git - tikçe artan neşesi ile anlatıyordu, -"Geçen yıl, dedi, Şehzadebaşı Ti - yatrosu'nda kanto - cu küçük Virjin yü - zünden bir paşa - zâde fedaisini, delik deşik etmişti, hem de karşısındaki silahlı olduğu halde...

Kolcu neşeli fakat öfkeli bir halde yumruğunu masanın üzerine vurup ,
 -"Ulan Laz Osman dedi ;şimdi aldım paçanı aşağıya ,bana gözdağı vermek için karşıma Ustura Kemal'i çıkarırsın ha... Aaall benden de Bıçakçı Petraki...

ULAN LAZ OSMAN
 ŞİMDİ ALDIM PAÇANI
 AŞAĞI
 ULAN DEYUS DEMEK
 KARŞIMIZA
 USTURA KEMALİ
 DİKTİN HA.

HOOP. BURAYA BAKIN LAN, PANDELI...
 HAZIRLA ULAN BENİM MEZELERİ...

Tam o sırada içeri sarhoş iriyarı, kütük gibi bir kabadayı girdi, Bıçakçı'nın oturma-sından sonra yavaş yavaş yükselen sesler birden kesildi..Vurucu, kırıcı olduğu her halinden belli olan adam,-Hoop, diye seslendi,buraya bakın ulan...

Gelen yabancı -
nın masası birden
donandı. Rakının en
âlâsı, mezenin en
tazesi geldi, mey -
haneci Dimitro böy -
le adamları idare
etmezse, başına
gelecekleri çok i -
yi bilirdi... Adam
mezesinden bir ça -
tal alıp, şöyle bir
etrafına baktı..

-Hoop diye ba -
ğırdı, bu ne be, az -
rail mi geldi? Sil -
kinin ulan! .Bu çı -
kış meyhanede tu -
haf bir hava yarat -
tı, müşterilerden
bir kısmının cesa -
reti artmıştı. Yaş -
lı bir akşamçı "Nur
ol" diye bağırdı..
Ama, ya Bıçak -
çı Petraki...

Bıçakçının katran karası simsiyah bıyıkları sinirden oynamaya başlamıştı. Basbayağı ona posta koyuyordu, Kolcu Raif ise bütün bu olan biteni merakla, hatta sevinerek izliyordu. İyi iyi dedi, Bıçakçıyı şimdi avcumun içine alabilirim. İşte o zaman!

İşte o zaman Ustura Kemal bile vız gelirdi Kolcu Raif'e... Uzun Ahmet'e dönüp-Şimdi bak işte dedi; büyük oyun başlıyor, seyret hele! Uzun, aptal aptal bakıyordu. Kolcu, cebinden ufak bir kâğıt çıkarıp bir şeyler yazdı...

Meyhane miço-
su Kolcudan aldığı
pusulayı tepsiye
koyup Bıçakçı'ya
götürdü; Bıçak-
çı Petraki, o anda
ateş üstünde gibiy-
di, bütün Galata'nın
yıldığı bu ünlü ka-
badayı sinirden
zangır zangır titri-
yordu... Şöyle bir
bakış attı meyhane
micosuna...

ABICIM BU
PUSULAYI
RAİF BEY
GONDERDİ

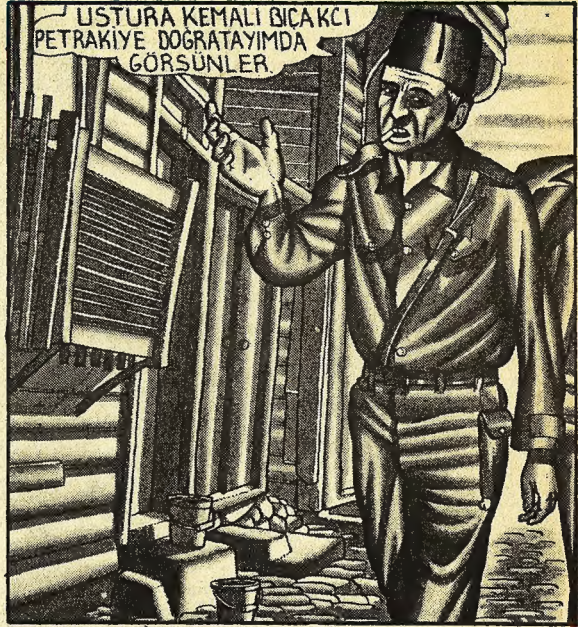
'ULLAAAN'
KESİN LAN ŞU
ŞAFSATAYI
KERİZLER

O sırada, adı
sanı belirsiz kül-
hanbeyi içtikçe iç-
miş, iyice tozut-
muştu; belâ arı-
yordu basbayağı...
Az önce "Ne susu-
yorsunuz" anlamın-
da bağırان kendi-
si değilmiş gibi,
"Ullaaann" diye
haykırdı, - "Kesin
ulan şu şamatayı
kerizler.."

Kolcunun keyfinden ağzı kulaklarına varıyordu, -"Yürü gidelim " dedi,"Bıçakçı'yı avucumun içine almam için,işleri yoluna komalıyız .. " Bugün Bankalar Caddesi 'nde olan (Galata polis karakolu hâlâ yerindedir) karakolun önüne gelmişlerdi..

Kolcu Raif,Uzun'a- " Sen beni burada biraz bekle" dedi.. Polisler Raif'i çok iyi tanırlardı;Kolcu rahatça içeri girdi, etraf loştu,ortada görünen tek eşya bir tulumba sandığı idi;Kolcu komiserin bulunduğ u odaya yöneldi..

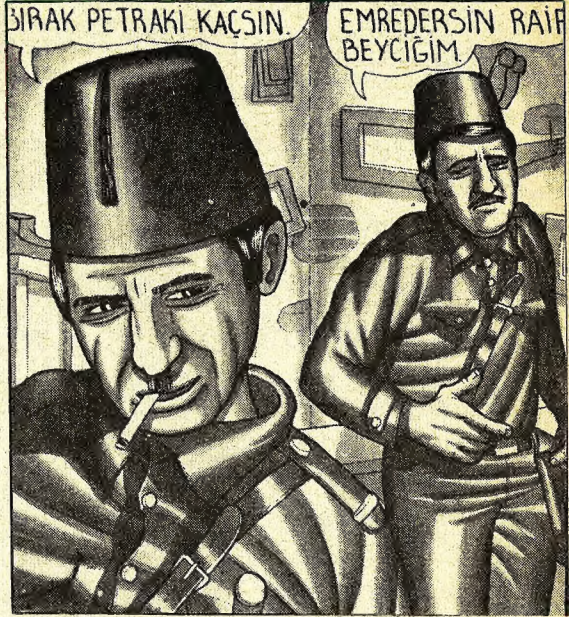
Beş numara bir gaz lambasının aydınlattığı masanın arkasındaki nöbetçi komiser uyukluyordu..İçeri paldır küldür birinin girdiğini duyunca şöyle bir toparlandı , yüzünü gözünü oğuşturarak sordu-Kimdir o içeri giren ?..

Komiser Raşit Efendi karşısında Reji Kolcusu Raif'i görür görmez sekiz olmuştu, sandı emniyet amirinin karşısında gibi hazır ola geçti ... Raif Beyciim'e bir kahve diye bekçiye emir verirken,Raif adamın lafını ağzına tıkayıverdi...

Bak Raşit Efendi, dedi, bugüne kadar açıkçası çok iyiliğimi gördün, yine de göreceksin. Komiser vaziye ti çakar gibi ol muştı. -"Söyle Raif Bey." dedi, -"Hiç çekinme, senin sözün benim için emirdir.." Raif tek bir kelime etti ...

- "Bırak Petraki kaçsın" dedi. Bıçakçı Petraki'yi komiser Raşit Efendi pek iyi tanırdı, işin altındaki çapanoğlunu çakmıştı... Alçak bir sesle, - "Emredersin Raif Beycim" dedi, "Petraki kaçacak, hat ta adam öldürse bile..."

(Devamı haftaya çarşamba günü)

ÇİRAĞAN SARAYI OLAYI VE YANIŞI

(Baştarafı 19. sayfada)

Ali Suavi, Abdülhamit II' ye karşı gizli ve açık bir mücadele kampanyası açmıştı. Bu sıralarda İstanbul'da Osmanlı-Rus Savaşı üzerine Balkanlar'dan ve Kafkasya'dan kaçıp gelenlerden meydana gelen büyük bir göçmen kalabalığı vardı.

Ali Suavi, bütün gücünü kullanarak bu göçmenlerle işbirliği yapmanın yolunu buldu. Çırağan Sarayı'na bir baskın yapacak, Murat V' i kurtarıp padişah ilân edecekti.

Olaydan bir gün önce "Basiret" gazetesinde yayınladığı bir yazıyla adamlarına üstü kapalı bir dille belirlilik işaretini verdi. Ertesi gün aralarında Filibeli Ahmet Paşa'nın da bulunduğu ve çoğunluğu göçmenlerden meydana gelen beş-altı yüz kişilik bir kalabalık karadan, Ali Suavi de bir mavnaya doldurduğu adamlarıyla denizden Çırağan Sarayı'nı bastı.

Tarihimizde "Çırağan Sarayı Olayı" diye anılan bu baskın, bir sonuç vermeden ve Ali Suavi'nin ölümüyle kapamp gitti. Ali Suavi ile birlikte olaya katılan göçmenlerin birçoğu çatışmalarda ölmüş, başta Filibeli Ahmet Paşa olmak üzere geri kalanlar da çeşitli cezalara çarptırılmışlardı.

Bu olaydan sonra Abdülhamit II, Çırağan Sarayı'nda çok sıkı güvenlik tedbirleri aldırdı, Murat'ı da ölüme kadar (29 ağustos 1904)

dışardan kimseyle görüştürmedi.

İkinci Meşrutiyet'in ilânından sonra Çırağan Sarayı, Meclislerin toplantıları için kullanılmaya başlandı.

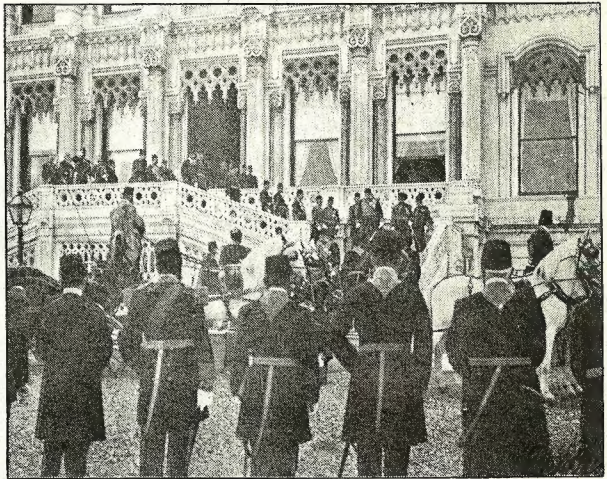
Meclisin ikinci toplantı dönemi burada parlak bir törenle açılmıştı (14 kasım 1909). Sarayın üst katındaki birbirinden güzel üç salonundan Boğaziçi yönündekine padişahın tahtı yerleştirilmiş, ortadaki salon Meclis-i Mebusan (Millet Meclisi)'a, İstanbul yönündeki de Ayan Meclisi (Senato)'ne ayrılmıştı.

Meşrutiyet Çağı meclisleri, bir yıl kadar bir süre, yurdumuzun en güzel ve değerli yapılarından olan Çı-

rağan Sarayı'nda toplandı.

Bir kış günü, sabahın saat 5'inde, bütün İstanbul halkı, Boğaziçi'ni yalayan bir alev yığınıyla uyandı. Heye-canla Beşiktaş'a doğru koşanlar Çırağan Sarayı'nın alev alev yandığını gördüler. İtfaiyenin ve halkın bütün çabalarına rağmen bu eşsiz yapının birkaç saat içinde yanıp kül olması önlenemedi. (19 Ocak 1910).

Yangın olayı sırasında Çırağan Sarayı'nın 5 milyon altın lira değerinde olduğu hesaplanmıştı. Yapılan incelemelerden, yangının Mebusan Meclisi salonunun üstünde bulunan kalorifer bacasının tutuşmasından çıktığı anlaşılmıştı.

Çırağan Sarayı süslü yapısıyla Boğaziçi'nin bir incisi gibiydi. Esas saray, Harem ve Ağalar Dairesi olmak üzere üç binası, büyük bahçeleri, havuzları, birkaç köşkü, kayıkhanesi, dört de tören kapısı vardı. 19 ocak 1910 günü çıkan bir yangın sonucu iki saat içinde çok değerli eşyasıyla birlikte yanıp kül oldu.